

Ministergruppen för basserviceprogrammet
Finansministeriet

Ministergruppen för basserviceprogrammet, sammanträde 4.8.2014 Kommunförbundets synpunkter på beredningen av statens budgetpropo- sition 2015

Genomförandet av det strukturpolitiska programmet

Hittills har de konkreta sparbesluten i fråga om statsfinanserna till största delen drabbat kommunsektorn. Utan de omfattande statsandelsnedskärningar som gjorts skulle den kommunala ekonomin vara nära nog i balans. Då kommunernas uppgifter och skyldigheter inte har minskat i motsvarande mån, har kommunerna varit tvungna att höja skatterna för att klara av sina lagstadgade skyldigheter. Utöver skattehöjningar har kommunerna vidtagit omfattande sparåtgärder som fortsätter även nästa år.

Målen i det strukturpolitiska programmet att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter har inte förverkligats. Verkställandet av de flesta av förslagen har skjutits på framtiden och dessutom har kostnads kalkylerna för genomförandet till många delar varit underdimensionerade. Kostnaderna för de utökade uppgifterna bör kompenseras fullt ut. För att det strukturpolitiska programmet ska kunna genomföras krävs nya beslut inför beredningen av statsbudgeten nästa år.

Åtgärderna bör vara trovärdiga och konkreta och innehålla element som främjar flexibiliteten i serviceproduktionen såsom till exempel omvärdering av kompetenskrav.

Kommunförbundet är berett att aktivt arbeta för en gallring av kommunernas uppgifter och skyldigheter och på så sätt stödja statens mål att stärka den kommunala ekonomin med en miljard euro fram till 2017.

Vårdreformen bör genomföras med utgångspunkt i kommunerna så att kommunerna inte påförs ytterligare uppgifter. Man bör också nå en lägre nivå i kostnadsutvecklingen än i dagsläget.

Finansieringsprincipen

Kommunförbundet vill i den här situationen fästa särskild uppmärksamhet vid finansieringsprincipen. Principen innebär att staten ska se till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av de uppgifter och skyldigheter som staten ålägger dem.

Kommunförbundet anser att det nu finns en allvarlig risk att finansieringsprincipen inte fullföljs, eftersom uppgifterna och skyldigheterna har utökats och det har gjorts omfattande nedskärningar i statsandelarna. Regeringens rambeslut uppskattades försämra den kommunala ekonomin med drygt 200 miljoner euro, men enligt Kommunförbundet är summan ännu större. Kommunförbundet ställer sig särskilt negativt till att de beräknade tilläggsinkomsterna (uppskattningsvis cirka 100 miljoner euro) från höjningen av klientavgifterna inom den kommunala social- och hälsovården och fastighetsskattehöjningarna dras av från kommunernas statsandelar. Statsandelen för den kommunala basservicen sjunker till rejält under 30 procent.

Metoderna för utvärdering av hur finansieringsprincipen fullföljts bör också utvecklas.

Aktiebolag för renoveringar -"Remontti Oy"

I statsminister Alexander Stubbs regeringsprogram 24.6.2014 sägs följande: "Av eventuella inkomster från försäljningen av aktier får högst 150 miljoner euro av den del som överstiger 400 miljoner euro per år användas för sådana engångsinvesteringar i infrastruktur och kunnande som stöder hållbar tillväxt" samt "Behovet av och förutsättningarna för att grunda ett bostadsbyggnadsbolag som ägs av staten, kommunsektorn och den privata sektorn ska utredas. Avsikten är att det nya bolaget ska vara kommunernas byggherre i projekt där fastigheter som är i dåligt skick (särskilt skolor) renoveras eller ersätts med nya byggnader. Avsikten är att bolaget äger byggobjekten och hyr ut dem till kommunerna genom långvariga avtal."

Det kommunägda byggnadsbeståndets tillstånd och lösningar

Kommunerna, samkommunerna och de kommunala affärsverken har lokaler som omfattar sammanlagt cirka 35 miljoner m² (våningsyta) i sin ägo. De eftersatta reparationerna i dessa tillgångar har beräknats till närmare 5 miljarder euro.

Kommunerna investerar fortfarande i sitt byggnadsbestånd huvudsakligen med eget fritt kapital och genom lån. Kommunernas skuldbelopp har ökat kraftigt under de senaste åren och kommunerna har allt mer varit tvungna att fundera på alternativa ägar- och förvaltningsformer för investeringar och hur de ska förverkligas. Många kommuner minskar också antalet lokaler utifrån den strategiska övergripande planen.

Det finns ännu inga detaljerade uppgifter om bolagsformen och verksamhetsprinciperna för det planerade bolaget för renoveringar ("Remontti Oy"). Om det blir ett bolag i vilket staten och den privata sektorn (t.ex. pensionsbolagen) och eventuellt också kommunerna investerar kapital, bör givetvis också kommunerna få en skäligen vinst på det kapital de investerat.

Bolagets kassaflöde skulle utgöras av hyror från kommunernas byggnader och på lång sikt skulle det öka kommunernas utgifter. Å andra sidan skulle riskerna (underhåll, reparation och restvärde) i samband med ägandet överföras på en utomstående aktör, och på så sätt skulle det minska investeringstrycket på kommunerna. Ett så-

dant förfarande, ett s.k. Sale and lease back-arrangemang, avviker egentligen inte från det förfarande som kommunerna redan sedan länge tillämpat som ett alternativ. För tillfället finns det redan flera sådana aktörer.

Garantier utgör en viktig helhet. Enligt nuvarande praxis kan ett separat bolag utan garantier av staten eller kommunerna inte skaffa finansiering lika fördelaktigt som kommunerna.

Det tar tid att bygga upp verksamheten kring ett nytt bolag och det hjälper inte upp den rådande situationen.

Med hjälp av reparationsbidrag skulle man däremot kunna sätta igång flera projekt redan detta år. Kommunförbundet anser därför att reparationsbidrag som beviljas av staten är det främsta alternativet för reparation av kommunernas fastighetsbestånd och för att främja den lokala sysselsättningen. Storleken på bidragen kunde vara 15–20 procent av de godkända kostnaderna.

Kommunförbundet är berett att fördomsfritt medverka i utvecklingsarbetet för "Remontti / Infra Oy" som avses i regeringsprogrammet.

Kommunförbundets förslag till statens budgetproposition 2015

Förhållandet mellan staten och kommunerna:

- Kommunförbundet förutsätter att regeringen i enlighet med beslutet om genomförande av det strukturpolitiska programmet stärker den kommunala ekonomin med en miljard euro fram till 2017 genom att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter. Om man i samband med nästa års budget inte kan ange tillräckliga metoder för att nå målet, bör beredningen fortsätta så att målet kan uppfyllas.
- Beslut som ökar kommunernas utgifter och som ännu inte verkställts bör frångås. Ett sådant beslut är bland annat överföringen av ansvaret för finansieringen av arbetsmarknadsstödet till kommunerna. Överföringen bör genomföras på ett sätt som förbättrar situationen för svårssysselsatta, kostnadsneutralt mellan staten och kommunerna och så att kommunernas befogenheter i sysselsättningsfrågor utökas.
- Det finns inga ekonomiska möjligheter att förlänga läroplikten och förslaget bör frångås eller åtminstone senareläggas.
- Finansieringsprincipen bör tryggas och ett system för utvärdering av hur principen uppfylls bör utvecklas.
- Kommunreformen och social- och hälsovårdsreformen bör genomföras så att kommunerna blir hörda och de regionala förhållandena beaktas. Ändringarna i utbildningsstrukturerna bör utgå från kommunerna.
- Övergången till ett nytt styrsystem för den kommunala ekonomin år 2015 bör ske under kontrollerade former. Den kommunala ekonomin bör på medellång sikt vara i balans och som stöd för balanseringsmålet införs en gräns för sådana förändringar i kommunernas utgifter som beror på staten. Den kommunala ekonomin bör också i fortsättningen behandlas i kommunalekonomiska termer som en del av granskningen av nationalräkenskaperna som helhet.

Bredare skatteunderlag för kommunerna:

- Databaserna för fastighetsskatten bör uppdateras och fastighetsbeskattningen bör vidareutvecklas.
- En del av kapitalskatten bör överföras till kommunerna på ett sätt som utreds separat.
- En utredning bör inledas om kommunernas ansvar för trafiken och dess kostnader och om möjligheterna att överföra en del av trafikskatterna till kommunerna.
- Avdragen i kommunalbeskattningen bör kompenseras kommunerna i första hand inom skattesystemet.
- Kommunernas andel av samfundsskatten bör hållas kvar på minst nuvarande nivå också efter 2015.

Statsandelsreformen:

- Det bör under inga omständigheter göras ytterligare statsandelsnedskärningar.
- Det skatteunderlag som används vid utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomsterna bör vara så brett som möjligt.
- När reformen fortgår bör administrationen av statsandelssystemet förenhetligas så att alla uppgiftsområden, (också utbildningen på andra stadiet utgående från åldersklasser), samlas ihop.
- I yrkeshögskolereformen bör kommunernas självfinansieringsandel i sin helhet finansieras genom en minskning av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet. Om så inte är fallet, bör de statsandelar som kommunerna förlorar inom Finansministeriets förvaltningsområde beaktas.
- Den behovsprövade höjningen av statsandelen (tidigare finansieringsunderstöd enligt prövning) bör också i fortsättningen ingå i systemet. Den bör få större vikt, inte mindre, och ökningen bör inte finansieras genom motsvarande minskning av statsandelarna till andra kommuner. En behovsprövad höjning av statsandelen är särskilt viktig för orter som genomgår strukturella förändringar.

Investeringar:

- Stödet till konjunkturpolitiskt viktiga investeringar bör fortsätta.
- Alternativa sätt att finansiera investeringar bör utvecklas.
- Statens och kommunernas finansiering av investeringar i infrastruktur bör tryggas på lång sikt. Staten och kommunerna bör gemensamt utreda alternativet att bilda ett renoveringsbolag ("Remontti Oy / Infra Oy").

Sändlista

- finansminister Antti Rinne
- trafik- och kommunminister Paula Risikko
- omsorgsminister Susanna Huovinen
- social- och hälsovårdsminister Laura Rätty
- undervisningsminister Krista Kiuru
- inrikesminister Päivi Räsänen
- justitieminister Anna-Maja Henriksson
- utvecklingsminister Pekka Haavisto
- jord- och skogsbruksminister Petteri Orpo
- statssekreterare Raimo Luoma, FM
- statssekreterare Sami Paatero, FM
- statssekreterare Pia Pohja, SHM
- statssekreterare Ulla-Maija Rajakangas, SHM
- statssekreterare Marjo Anttoora, IM
- statssekreterare Risto Artjoki, JSM
- statssekreterare Pilvi Torsti, UKM
- specialmedarbetare Joonas Rahkola, FM
- specialmedarbetare Antti Häkkänen, FM
- specialmedarbetare Laura Lindeberg, SHM
- specialmedarbetare Ville Sipiläinen, SHM
- specialmedarbetare Esa Suominen, UKM
- specialmedarbetare Tiina Ryttilä, JSM
- specialmedarbetare Niklas Andersson, IM
- specialmedarbetare Otto Andersson, UKM
- specialmedarbetare Tuuli Kousa, UKM
- överdirektör Päivi Laajala, FM
- budgetrådet Jouko Narikka, FM
- konsultative tjänstemannen Tanja Rantanen, FM
- direktör Matti Väisänen, UKM
- konsultative tjänstemannen Mikko Nygård, SHM
- finansrådet Markku Nissinen, FM
- konsultative tjänstemannen Vesa Lappalainen, FM
- finansrådet Hannele Savioja, FM
- styrelseordförande, Antti Lindtman, Finlands Kommunförbund
- biträdande direktör Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund